

בתי המשפט

010560/05 א		בית משפט השלום חיפה	
06/01/2008	תאריך:	כב' השופט מנחם רניאל	בפני:

בעניין: 1. סקוברניק גלית
2. סקוברניק יצחק

התובעים ע"י ב"כ עו"ד מירית חביה

- נ ג ד -

1. AUDI AG (נמחק)
2. צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ

הנתבעות ע"י ב"כ עו"ד צדוק חיים

מיני-רציו:

- * חוזים – מכר – אי-התאמה
- * חוזים – השבה – לאחר ביטול חוזה
- * עשיית עושר ולא במשפט – השבה – לאחר ביטול חוזה
- * חוזים – פיצויים – אי-התאמה
- * חוזים – פיצויים – הקטנת נזק
- * חוזים – פיצויים – השבה
- * חוזים – ביטול – הודעת ביטול

התובעים רכשו ביום 3.12.04 מהנתבעת, רכב מסוג אודי A6 שנת ייצור 2004. התובעים תובעים את ביטול עסקת המכר והשבת כל הסכומים ששולמו על ידם בנוסף על הטבת נזקיהם, מכיוון שהרכב שנמכר להם אינו תקין והם נאלצו להשביתו.

בית משפט השלום קיבל את התביעה בחלקה ופסק כי:

התובעים הוכיחו שהרכב נמסר להם כשיש בו בעיית רעידות ובעיה של משיכת הרכב לימין. כ"כ הוכיחו התובעים שעד 6/05 לא תוקנו התקלות למרות שנעשו ניסיונות תיקון ע"י הנתבעת על חשבונה. בליקויים ניתן לראות אי התאמה לשימוש רגיל במוצר שנקנה ע"י התובעים. כל פעם שהתובעים הכניסו את הרכב למוסך לשם תיקון, היתה זו הודעה על אי התאמה וגם מתן אפשרות לתקן את אי ההתאמה. גם אם בהודעת הביטול הסופית לא נכלל תיאור הפגם ולא ניתנה אפשרות נוספת לתיקון, זו הודעה כדין, שכן לפי הדין כאשר ידע המוכר על הליקויים, גם אם לא נמסרה לו הודעה באופן רשמי, ואין בכך כדי לפטור אותו מחובתו לתיקון הליקויים.

טענת הנתבעת כי סירוב מוחלט לתת פירוט כלשהו על אי ההתאמה, ולאפשר בדיקה של הממכר, תשלל מהקונה הזכות להסתמך על אי ההתאמה, נדחתה, הן מאחר שניתן פירוט על אי ההתאמה

בחור"ד התובעים והן מאחר ש ניתנה אפשרות לבדיקת הממכר. כ"כ הזכות לתקן נתונה למוכר המ ודה בליקוי ומוכן לתקנו. ספק רב אם זכות זו עומדת למו כר המכחיש את עצם הליקויים, או המזלזל בהם מראש, כפי שעשתה הנתבעת. גם אם לא ניתנת אפשרות תיקון סבירה, אין הדבר שולל את זכותו של הרוכש לפיצוי, אך ראוי להפחית את שיעור הפיצויים ב- 20%.

טענת הנתבעת לפיה יש לדחות את התביעה לביטול ההסכם גם נוכח תנאי תעודת האחריות, נדחתה. כאשר יבואנית הרכב אינה מצ ליחה לתקן את הלקוי, אין היא יכולה לצפות שהענין יגמר בכך ששוב תינתן לה הזדמנות לתיקון. אדם שקנה רכב חדש זכאי לרכב חדש ללא תקלות או עם תקלות המתוקנות מיד עם גילויין. רכב פגום מהווה אי התאמה לפי חוק המכר. אי התאמה שלא תוקנה כשנתיים מהווה הפרה יסודית של ההסכם הרכישה והתובע ים זכאים לתרופות שבחוק. תעודת האחריות אינה תנית פטור המוציאה מדיני המכר הכלליים והתובעים זכאים לבטל את החוזה.

הפסיקה הכירה בכך שניתן שלא לפסוק לצד המפרר השבה בערכים ריאליים בשל שיקולי צדק או מדיניות משפטית. לפיכך ניתן להתחשב בהתנהגות התובעים לצורך הערכה האם מגיעה להם השבה בערכים ריאליים אם לאו. בענייננו השבתת הרכב מבלי ליתן לנתבעת אפשרות לתקנו, ומבלי לנסות ולתקנו שלא באמצעות הנתבעת, אלא בהסכמתה, אינה עומדת בנטל של הקטנת הנזק. חוסר הסבירות מחריף כאשר סרבו התובעים להצעת הנתבעת כי תרכוש את הרכב במחיר מחירון. לפיכך כנגד השבת הרכב לנתבעת, תשלם הנתבעת את ירידת הערך מיום הקניה ועד יום הצעתה בהפחתת 20%, ובתוספת ערך הרכב ביום ההשבה. התביעות לאובדן ימי עבודה ולתשלום בגין נסיעות למוסך התקבלו בחלקן. התביעה לתשלום ביטוחים ורישוי נדחתה שכן הוצאות אלה אינן נובעות מהפרת ההסכם ע"י הנתבעת. כן נפסק לתובעים פיצוי בגין עגמת נפש.

פסק דין

1. רקע

התובעים בתיק שלפני, גלית ויצחק סקוברוניק רכשו ביום 03.12.04 מהנתבעת, צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ, רכב מסוג אאודי A6 מ.ר. 7366916 ששנת ייצורו 2004. התובעים תובעים את ביטול עסקת המכר והשבת כל הסכומים ששולמו על ידם בנוסף על הטבת נזקייהם, מכיוון שהרכב שנמכר להם אינו תקין והם נאלצו להשביתו. לטענת הנתבעת הרכב תקין, ואף אם היו בו ליקויים הם ניתנים לתיקון ולפיכך יש לדחות את התביעה.

זו השתלשלות העניינים מיום רכישת הרכב ועד הגשת התביעה:

ביום 03.12.04 רכשו התובעים את הרכב.

ביום 15.12.04 קיבלו התובעים את הרכב לידיהם . דקות אחדות לאחר יציאתם מאולם התצוגה הרגיש התובע ברעידות של הרכב ולטענתו גם במשיכות של הרכב ימינה ולפיכך הודיע למנהל אולם התצוגה של הנתבעת, מר ישראל גמליאלי על הבעיות ברכב¹.

ביום 19.12.04, ביקש התובע להשאיר את הרכב לבדיקה במוסך התובעת אולם נאמר לו שלא ניתן להשאיר את הרכב אלא ביום 21.12.04 בשל חופשה במוסך².

ביום 21.12.04 הושאר הרכב במוסך למשך שלושה ימים ובמהלכם הוחלפו ברכב כל הצמיגים , עודכנה תוכנת הגיר של הרכב ובוצע איזון גלגלים .

ביום 21.02.05 שוב נכנס הרכב למוסך לתשעה ימים במהלכם נעשה לרכב איזון גלגלים , עדכון לתוכנת הגיר, וכיוון פרונט³.

ביום 13.03.05 ו- 31.03.05 שלח התובע מכתבים לנתבעת לפיהם תקלת הרעידות לא תוקנה ובחישוקי הגלגלים נחרצו חריצים בעת החלפת הגלגלים⁴.

ביום 15.04.05 הביא התובע את הרכב שוב למוסך הנתבעת ושם הוחלפו חישוקי הגלגלים לחישוקים חדשים .

ביום 25.04.05 הביא התובע את הרכב לאולם התצוגה של הנתבעת למשך ארבעה ימים , שם עבר בדיקות שונות לאור הליקויים עליהם התלונן התובע שהם : משיכה ימינה , רעידות ורעשים בנסיעה לאחור. כמו כן עבר הרכב בדיקת איתוראן . בחשבונית המסכמת את הטיפול נכתב : " כל הליקויים הנ"ל נבדקו ונמצאו תקינים . התבצעה נסיעת מבחן על ידי יועץ השירות + הלקוחה והרכב נמצא תקין"⁵.

ביום 08.05.02 התבצעה נסיעת מבחן ברכב ובה נכחו מר רוני וירט , שהוא המנהל הטכני של הנתבעת , מר רז חתוכה , מנהל סניף חיפה והתובע . בנסיעה זו אישר מר וירט כי הרכב מושך ימינה וכי הוא רועד, וכמו כן הורה על החלפת תיבת ההגה ו על ביצוע עבודות נוספות הנוגעות למערכת הבלימה של הרכב⁶.

לטענת התובע ביקש להכניס את הרכב למוסך ללא דיחוי על מנת שתוחלף תיבת ההגה ותתוקן מערכת הבלימה אולם נציגי הנתבעת הודיעו לו כי אין בנמצא תיבת הגה ויש לייבאה מחו"ל⁷.

ביום 22.05.05 הכניס התובע את הרכב למוסך שוב, ובמהלך היוםיים בהם שהה הרכב במוסך הוחלפה תיבת ההגה ונעשה כיוון פרונט⁸ . לטענת התובע נעשו ברכב תיקונים נוספים באותו מועד , אולם החשבוניות שהוצאו על ידי מוסך הנתבעת לא מפרטות תיקונים נוספים .

¹ עדות מר גמליאלי, עמ' 134 לפרוטוקול וכן עדות התובע עמ' 26-27 לפרוטוקול.

² עמ' 105-106 לפרוטוקול אישר מר רז חתוכה, מנהל סניף חיפה בתובעת, את האמור.

³ נספחים ט' ו- יא' לתצהיר התובע (ת/2) וכן עמ' 111 לעדות רז חתוכה.

⁴ נספחים יב'- יג' לתצהיר התובע, סומן ת/2.

⁵ נספח טז' לתצהיר התובע.

⁶ עמ' 127-128 לפרוטוקול, עדות רוני וירט.

ביום 07.06.05 לאור פניה של התובע, שלח מר רז חתוכה מכתב לתובע ובו נאמר כדלקמן :

"ברכבך שבנידון היתה בעיית תקינות בסמוך ליום מסירת רכבך חדש .
 רכבך שבנידון טופל בסניף חיפה עקב תלונות על רכב רועד ומושך ימינה .
 לאחר תלונתיך שהרכב עדיין רועד , נקבעה נסיעת מבחן עם רונן וירט , המנהל
 הטכני של אאודי יחד אתך ועם החתום מטה בתא ריך ה- 08.05.05, ונקבע על
 ידי רונן שיש צורך להחליף תיבת הגה.
 לאחר החלפת תיבת ההגה נמצא שרכבך תקין לפי המפרט הטכני של
 היצרן..."⁹

לאחר קבלת מכתב זה, שלחו התובעים את הרכב לבדיקה בטכניון ובמוסך תלתן . חוות הדעת נתקבלו
 ביום 15.06.05 ונקבע בהם כי הרכב אינו בטיחותי ואינו כשיר לשימוש .

עם קבלת חוות הדעת הודיעו התובעים לנתבעת על ביטול עסקת הרכישה . מאותו יום ואילך עומד
 הרכב בחצרם ולטענתם אינם עושים בו שימוש . ביום 23.06.05 הגישו תביעה זו .

על פי טענות הצדדים השאלות הצריכות הכרעה הן :

1. התביעה לביטול והשבה על פי חוק המכר -
  - האם הרכב היה תקין והאם הרכב תקין כיום?
  - האם הודיעו התובעים על אי התאמה?
  - האם התובעים אפשרו לנתבעת לתקן את אי ההתאמה?
2. האם התובעים עמדו בחובת הקטנת הנזק?
  - האם היתה חובה להשבית את הרכב?
  - הצעת הנתבעת לרכוש את הרכב
  - הצעת הנתבעת למינוי מומחה חיצוני, מטעם בית המשפט
3. טענת הנתבעת לפיה את התביעה לביטול ההסכם יש לדחות גם לנוכח תנאי תעודת האחריות .
4. נזקי התובעים
  - מהי התמורה ששולמה עבור הרכב?

⁷ עמ' 120 לפרוטוקול, עדות רז חתוכה .

⁸ נספחים יח' – יט' לתצהיר התובע .

⁹ נספח כא' לתצהיר התובע .

- האם ההשבה צריכה להיות על פי שווי הרכב במועד ההשבה בפ ועל או על פי שווי במועד הרכישה?
- התביעה לאובדן ימי עבודה
- התביעה לתשלום ביטוחים ורישוי
- התביעה בגין ההוצאות שנגרמו לתובעים כתוצאה מהנסיעות למוסד
- התביעה לפיצוי בגין עוגמת נפש.

לצורך הכרעה בשאלות העומדות על הפרק העידו בפני מטעם התובעים : התובע, מר יצחק סקוברניק וכן שני המומחים שבדקו את הרכב , מר יוחאי דוד , ומר ברק יחזקאל , אשר בדקו את הרכב במוסד תלתן- לייזר טסט . מטעם הנתבעת העידו מר מאיר איבגי , מנהל חטיבת השירות בנתבעת , מר דוד נמרי, המומחה מטעם הנתבעת , מר רז חתוכה , מנהל סניף הנתבעת, מר רונן וירט, המנהל הטכני של אאודי, מר אמיר רוק , יועץ שירות ומר ישראל גמליאלי , ששימש בזמנים הרלוונטיים לתביעה מנהל אולם התצוגה של הנתבעת בחיפה.

2. התביעה לביטול ההסכם על פי חוק המכר:

התובעים סומכים את ביטול עסקת המכר על האמור בסעי' 11 לחוק המכר, התשכ"ח- 1968 :

אי-התאמה

11. המוכר לא קיים את חיוביו, אם מסר -
 (2) נכס שונה או נכס מסוג או תיאור שונה מן המוסכם ;
 (3) נכס שאין בו האיכות או התכונות הדרושות לשימוש הרגיל או המסחרי או למטרה מיוחדת המשתמעת מן ההסכם ;
 נכס שמבחינת סוגו , תיאורו , איכותו או תכונותיו אינו מתאים לדגם או לדוגמה שהוצגו לקונה, זולת אם הוצגו ללא קבלת אחריות להתאמה ;
 נכס שאינו מתאים מבחינה אחרת למה שהוסכם בין הצדדים .

לטענת התובעים, הליקויים שהיו ברכב עולים כדי אי התאמה למה שהוסכם בין הצדדים ולפיכך יש לקבוע כי הנתבעת לא קיימה את חיוביה כלפי התובעים . לטענת הנתבעת אין מדובר בליקויים שלא ניתן לתקנם ולפיכך יש לדחות את טענות התובעים ובקשתם לביטול העסקה עקב אי התאמה .

2.1 האם הרכב היה תקין האם הרכב תקין כיום?

2.1.1 חוות הדעת

אין חולק כי ברכב היו בעיות שונות כאשר הועבר לרשות התובעים ¹⁰. להלן אבחן את חוות הדעת מטעם הצדדים בכדי להכריע במצבו של הרכב כיום, ולמעשה, החל מיום 15.6.05:

הרכב נבדק במוסך תלתן על ידי מר יוחאי דוד ומר יחזקאל ברק ביוני 2005. חוות הדעת מטעם מר יוחאי דוד ¹¹: מר יוחאי דוד מהמבדקה לרכב בטכניון קבע בחוות דעתו כי מקבילות הסרנים ומידות האלכסונים לא תקינות וכן זווית ה- set back אינה תקינה. כמו כן קבע מר דוד כי קיים עיוות בקורת השלדה השמאלית בשיעור של 19 מ"מ בציר הרוחב. בבדיקת מרחקי הסרנים ומיקום גשר קדמי נקבע כי:

"נראה כי גשר המנוע הוכנס בלחץ אל בין קורות השלדה כשהמטרה היא להפחית את המשיכה של הגלגלים לצד ימין במהלך הנסיעה. הנחה זו נתמכת גם בתוצאות בדיקת הלייזר של השלדה... החזרת הגשר ותיקון זוויות ההיגוי יגרמו למשיכה יותר של הגלגלים לצד ימין".

לסיכום חוות דעתו כתב מר דוד כי:

"לאור האמור לעיל איננו ממליצים לאשר לשימוש את הרכב הנדון בגין כשירותו הבטיחותית".

בעדותו, לא סטה מר דוד מקביעותיו וחזר על האמור בחוות דעתו לפיו ברכב יש בעיה בהיגוי וגם בשלדה. בתשובה לשאלות קבע מר דוד כי כדי לדעת לבטח האם השלדה עקומה יש לפרק את הגשר ולראות אם השלדה התעקמה. מר דוד אישר כי ניתן ליישר שילדה עקומה וניתן לתקן זוויות היגוי ולפיכך הרכב נשוא התביעה ניתן לתיקון. מר דוד לא זכר אם אמר לתובע כי הרכב ניתן לתיקון:

"ש. בשיחה שלך עם רוני הוא אמר לך תוציא מזכר לת. ובע ותגיד לו שניתן לתקן את הרכב הזה ואתה אומר בעמ' 12 שורה 14 ואתה אומר שניסית מאוד מאוד מאוד. מה ניסית. ת. אני אקרא את התמליל ואזכר בשיחה. אני ניסיתי בשעתו לתווך בין שני הצדדים כדי לפתור את הבעיה ברכב הזה מבלי שיגיע לכותלי בית המשפט. ש. ולא הצלחת. ת. אם אני יושב פה אז כנראה שלא. ש. אני רוצה לספר לך שלפני מס' ימים אנחנו הגשנו תצהיר לבית המשפט. בתצהיר הזה ישנו פירוט של שיחה שהתקיימה בין מאיר אבגי שהוא עובד בצ'מפיון מוטורס לבין אדון חזי ברק שבדק איתך את הרכב. זה נכון שחזי ברק בדק איתך את הרכב. ת. למיטב זכרוני הוא הוציא בדיקה אחרת והיינו בשעתו באותו מוסך. ש. באותה שיחה בין חזי ברק לבין אבגי ככה לפחות טוען מר אבגי בתצהיר שלו, הוא אומר שחזי אמר לו שבשיחה שהיתה בין חזי לבין התובע, חזי אמר

¹⁰ אף מר רז חתוכה מודה בכך במכתבו לתובעים מיום 07.06.02, נספח כא' לתצהיר התובע.

¹¹ חוות הדעת סומנה ת/1.

לתובע שניתן לתקן את הרכב הזה . האם גם אתה אמרת לתובע את אותם דברים.
 ת. אין רכב שלא ניתן לתקן.
 ש. אתה לא עונה לי על השאלה.
 ת. אפשר לתקן כל רכב. התשובה לשאלה היא לא זכור לי דבר כזה.
 ש. אתה בטוח.
 ת. אני לא זוכר.
 ש. מכיוון שקודם אמרת שכל רכב ניתן לתקן , אפשר לצאת מנקודת הנחה שגם את הרכב הזה ניתן לתקן. נכון.
 ת. כן"¹².

לאור העובדה שבחוות דעתו של מר דוד מצוין כי העיוות בשלדה נוצר כנראה כתוצאה מהכנסת גשר המנוע בלחץ אל בין הדפנות , אפשר שהליקוי נוצר במהלך הניסיון לתקן את הלקויים ברכב . הן ביום 21.02.05 והן ביום 22.05.05 עבר הרכב כיוון פרונט במוסך חושי . שתי שיחות התנהלו בעניין זה , האחת בין יוחאי דוד לבין רונן וירט והשניה בין התובע לבין גבי ממוסך חושי .

בשיחה בין יוחאי דוד לבין רונן וירט טען דוד כי אין לו אפשרות לדעת ממה התעקמה השלדה :

"רונן : נראה שמהו עשו בכיוון פרונט באוטו , אה, משהו שהוא לא נכון פה מבחינה של השלדה . זאת אומרת אתה חושב שמהו בכיוון פרונט שנעשה אצל, אה, אצל גבי?
 יוחאי : אתם חוזרים לאותה נקודה . הבעיה של הרכב היא בהיגוי . השלדה גם אם עיוותו אותה דבר , אפשר ליישר כאלה דברים.
 רונן : נראה שעיוותו את השלדה ? יש משהו שאפשר להגיד שעיוותו אותה?
 יוחאי : לא יודע. צריך לפרק את הגשר ולנסות ולראות , אתה מפרק את הגשר משחרר את הברגים שם , לראות אם הוא בלחץ , לראות אם השלדה כן התעקמה, לא התעקמה, אין לי מושג.
 רונן : הבנתי.
 יוחאי : מחזירים את הגשר למקום . זה דבר הפיך , זה דבר הפיך . שלדה אפשר ליישר, שלדה אחרי תאונה, בא נגיד פה אין אפילו תאונה"¹³.

בשיחה בין התובע לבין גבי ממוסך חושי נאמרו הדברים הבאים :

גבי : אני לא רוצה להגיד סתם . אני אומר שלא יכול להיות שהאוטו כזה. אם הוא היה כותב עיוות של 3-4-5 מ"מ, הייתי אומר אתה יודע מה? יכול להיות. עיוות של 19 מ"מ, אני עשר שנים עובד עם מכוניות חדשות כל היום , אין סיכוי בעולם . הדבר היחידי שאני באמת שיניתי לו את הזוויות על מנת לנטרל את המשיכה . זה מה שעשיתי . איך אפשר לגעת בשלדה באותו הזה . תסביר לי אתה.
 איציק : הוא כתב פה.
 גבי : שמה?
 איציק : אני עוד פעם מקריא לך.

¹² עמ' 19-20 לפרוטוקול.

¹³ תמליל השיחה שהוקלטה הוא נספח מח' לתצהיר התובע, ת/2.

גבי : הוא כתב שהשלדה מבחינתו עקומה.
 איציק : הוא כתב, הוא לא אמר שזה אתה עשית, הוא כתב פה ככה, "נראה
 כי גשר המנוע הוכנס בלחץ".
 גבי : זה לא יכול להיות מוכנס . אבל עוד פעם זה לא רלוונטי . אני רוצה
 להסביר לך . כוון . הוזז . זה נכון .
 איציק : זאת אומרת הזוויות הן לא תקינות .
 גבי : הזוויות, עקרונית הן לא תקינות , לנטרל את המשי כה . אמת, יש
 בזה .
 איציק : זאת אומרת ביקשו ממך לכוון את הזוויות שהן יהיו לא תקינות
 כדי לבטל את המשיכה .
 גבי : אתה מגדיר את זה יותר מדי בוטה . אני מגדיר את זה שביקשו
 אותי לעשות את המקסימום שהאוטו לא ימשוך ימינה . אמת זה מה שעשינו .
 דיברו איתי אפילו מתל אביב על האוטו הזה .
 איציק : אבל תגיד לי מה זה ? אבל הזוויות צריכות להיות תקינות . אם
 האוטו מושך ...
 גבי : זה נכון , זה הדבר היחיד בכל הסיפור הארוך שאני מסכים אתך
 במאה אחוז . עקרונית האוטו צריך להיות מכוון פיקס¹⁴ .

יש חשדות , אבל אין הוכחה מספקת לכך שהנסיון לתקן את זוויות ההיגוי הוא שגרם לנוק לגשר
 המנוע.

חוות הדעת מטעם יחזקאל ברק¹⁵ : בחוות דעתו קבע מר ברק כי בולמי הזעזועים של הרכב הם במצב
 לא תקין והצטרף מר ברק לקביעותיו של מר דוד לגבי הסטייה בסרנים , באלכסונים וזוויות ההיגוי
 הקדמיות . בחוות הדעת מצוין כי בנסיעת המבחן שנערכה ל רכב נמצא כי הרכב סוטה ימינה בזמן
 נסיעה בכביש ישר . בסיכום חוות הדעת הומלץ שלא לעשות שימוש ברכב .

בחקירתו הנגדית חזר מר ברק על האמור בחוות דעתו ובתשובה לשאלה מה צריכות להיות מידות
 האלכסונים ענה כי המרחק בין מרכז הגלגל האחורי הימני למרכז הגלגל הקדמי הימני צר יך להיות
 זהה למרחק בין מרכז הגלגל האחורי השמאלי למרכז הגלגל הקדמי השמאלי , בעוד ברכב נשוא
 התביעה, היה הבדל , כאשר צד שמאל היה קצר ב- 19 מ"מ¹⁶ . כשנשאל מר ברק האם היה ממליץ
 ללקוח לעשות כיוון פרונט לרכב זה , ענה בתחילה שכן , אולם בהמשך החקירה , לשאלת בית המשפט,
 ענה מר ברק כי אף אם היה מתקן את זוויות ההיגוי של הרכב , חוות דעתו לא היתה משתנה כיוון
 שהרכב היה ממשיך למשוך ימינה , שכן בעיית המשיכה ימינה לא היתה נפתרת על ידי כיוון הפרונט ,
 אלא מחמירה¹⁷ . אני מעדיף את עדותו הראשונה של מר ברק, שכן שמעתי את הסברו של מר ברק כיצד

¹⁴ עמ' 94-93 לתמלולי השיחות שסומנו נ/1.

¹⁵ חוות דעתו של מר ברק סומנה ת/3.

¹⁶ עמ' 29-28 לפרוטוקול.

¹⁷ עמ' 51, 53 לפרוטוקול.

כיוון פרונט יחמיר את הבעיה של זוויות ההיגוי של הרכב , ולא שוכנעתי שאפשר רק להחמיר את הבעיה על ידי כיוון.

חוות דעת מר דוד נמרי¹⁸ : הנתבעת הגישה את חוות דעתו של מר דוד נמרי , אשר נתבקש לבדוק האם יש עיוות בשלדת המכונית . הרכב נבדק ביום 14.08.05 על ידי מר נמרי והמ סקנה אליה הגיע בחוות דעתו היא כי כל מידות השלדה של המכונית הן בתחום הנורמה ובהתאם להוראות יצרן הרכב . כמו כן מצוין בחוות דעתו כי יום לאחר מכן נערכה בדיקה נוספת למכונית אחרת מאותו דגם ובה נמצאו מידות זהות למידות הרכב נשוא תביעה זו . מר נמרי לא ערך נסיעת מבחן במכונית. בתוספת לחוות דעתו מיום 21.07.06 קבע מר נמרי כי בנקודה בה טענו מומחי התובעים כי יש סטייה בשלדה נבדקו נקודות העגינה של תת השלדה והן נמצאו תקינות שכן בנקודה מספר 1 הסטייה הרוחבית היא אפס , משמע לא קיימת סטייה ובנקודה מספר 2- חיבור הגשר לתת השלדה הסטייה היא כ-1 מ"מ ולא 19 מ"מ כפי שנטען בחוות הדעת מטעם התובעים . כמו כן מצא מר נמרי כי ההפרש בין האלכסונים הוא 5 מ"מ בלבד , כאשר יצרן הרכב קובע כי הסטייה המותרת לכל חתך הוא שני מילימטר כך שהסטייה המותרת לכל אורך האלכסון בין נקודות המדידה היא שישה מילימטר , וההפרש בין האלכסונים אינו עולה על הסטייה המותרת.

כשנשאל מר נמרי מדוע המכונית הנוספת שנבדקה לא היתה מכונית זהה למכונית התובעים ענה כי מדובר בדגם שמידותיו זהות , גם אם נפח המנוע שלו או איבזורו שונה¹⁹ . לא מובן מדוע בכלל יש למדוד מכונית אחרת . אין בטחון שהמכונית האחרת הי א מודל תקין לכל המכוניות , ואין ערך להשוואה. כמו כן העיד מר נמרי כי בנוסף לבדיקות שנערכו במכשיר הקרוליינר , שהוא עצמו לא הפעילו, אולם בדק את הנתונים שהפיק המכשיר , הוא בדק באופן ויזואלי את הרכב , כיוון שלטענתו סטייה של 19 מ"מ מצריך לראות בעין משהו מכופף או עקום , אולם הוא לא ראה אי התאמות ברצפת הרכב²⁰ . מר נמרי העיד כי עיוות שילדה נגרם בדרך כלל מתאונה או מכה כאשר כיוון הזוויות הקדמיות של הרכב לא יכול לגרום לעיוות שילדה של 19 מ"מ, שכן ההברגה לא יוצרת מספיק כוח כדי ליצור עיוות כל כך משמעותי . אולם מר נמרי לא יכול היה להסביר מדוע לא בדק את טענת המומחים מטעם התובעים המופיעה בחוות הדעת שלהם לפיה הסיבה לעיוות בשלדה הוא שהגשר הורכב בלחץ²¹.

מר נמרי העיד כי ההפרש בין אורכי האלכסונים , כפי שנבדק על ידו הוא 3 מ"מ, ולא 5 מ"מ כפי שנכתב בחוות דעתו מיום 21.07.06. ההסבר כפי שניתן על ידיו הוא כי בחוות דעתו העתיק בטעות את

¹⁸ חוות הדעת של מר נמרי סומנה נ/6.

¹⁹ עמ' 61-62 לפרוטוקול.

²⁰ עמ' 74 לפרוטוקול.

הנתון המופיע בשורה הראשונה של הדף הראשון , בעוד הנתון הנכון הוא השורה השלישית ²². איני מקבל את טענת הטעות. חזקה על מומחה המקפיד על בדיקות כראוי שיקפיד גם על עריכת חוות דעת כראוי. אם לא ניתן לסמוך על הנתונים המובאים מטע מו בחוות דעתו, לא ניתן לסמוך גם על תוצאות בדיקתו, מתוך הנחה שהוא הפעיל אותה מידה של קפדנות. מר נמרי לא הפנה למידות מדויקות על פיהן מודד המכשיר את התקינות, אלא אמר כי לפי הסטייה מהמידות המופיעות בדף 4, ניתן להבין מהן המידות המדויקות.

המומחה מטעם הנתבעת לא בדק את זוויות ההיגוי של הרכב ולא בדק את בולמי הזעזועים ברכב, למרות שידע שבבדיקה במוסך תלתן נקבע כי מערכות אלה אינן תקינות, ולמרות אישורו כי אפשרי מצב בו שלדת הרכב ישרה וזוויות ההיגוי שלה לא תקינות. המומחה התייחס למצב השלדה בלבד, כפי שהתבקש, וגם בקשר לכך איני מקבל את חוות דעתו כמכריעה. לפיכך לא יכל להעיד על זוויות ההיגוי או בולמי הזעזועים ²³.

לסיכום שלוש חוות הדעת אני קובע כי התובעים הוכיחו שישנה בעיה בבולמי הזעזועים ברכב (הגורמת לרעידות ברכב), כאמור בחוות דעתו של מר ברק וכן ישנה בעיה בזוויות ההיגוי, כאמור בחוות הדעת של מר ברק ושל מר דוד, שלא נסתרו על ידי האמור בחוות הדעת של מר נמרי, מטעם הנתבעת. אמרתי שיש בעיה בזוויות ההיגוי, דהיינו בשלדה, ולא הגדרתי את מידות הבעיה. בשאלה אם יש סטייה של 19 מ"מ בצד שמאל של שלדת הרכב אם לאו, המומחים חלוקים ואין בידי להכריע בנקודה זו, כיוון שלא שוכנעתי בנחרצות ובנכונות הבדיקות, אבל הן המומחים מטעם התובעים והן מומחה הנתבעת העידו כי יש בעיה, והיא ניתנת לתיקון ²⁴.

2.1.2 טענת הנתבעת לפיה הליקויים תוקנו

לטענת הנתבעת בסיכומיה, התובעים הצביעו על שני ליקויים מרכזיים ברכב, שהם הרעידות והמשיכה לימין. ניתן לקרוא לבעיות אלה גם בעיית בולמי הזעזועים והסטייה בזוויות ההיגוי.

הרעידות ברכב - הנתבעת טוענת כי הרעידה ברכב, אשר הופיעה בנסיעה במהירות של 100 קמ"ש ומעלה הוגדרה כלא משמעותית וכקוסמטית והיא נפתרה לאחר החלפת תיבת ההגה ביום 22.05.05. זאת מסיקה הנתבעת מהאמור בתצהירי מר רונן וירט ומר רז חתוכה וכן מן העובדה שהתובעים לא הלינו בפני הנתבעת על מצבו של הרכב. כמו כן טוענת הנתבעת כי כיוון שבחוות הדעת של מר דוד

²¹ עמ' 77 לפרוטוקול.

²² עמ' 81 לפרוטוקול וכן נספח 1 לחוות דעת מר נמרי.

²³ עמ' 90-91 לפרוטוקול.

יוחאי ומר חזי ברק לא מצוין דבר על רעידות ברכב, המסקנה היא כי באף אחת מנסיעות המבחן לא הורגשו רעידות והבעיה נפתרה.

אני דוחה טענה זו של הנתבעת. אין חולק שתחילה התלונן התובע על רעידות ברכב וכי הנתבעת ביקשה לתקן תלונה זו. בתצהירו של התובע נאמר כי ביום 24.05.05 הגיע מר רז חתוכה עם הרכב למקום עבודתו של התובע בעכו וטען בפניו כי כל הליקויים תוקנו. בנסיעה בין עכו לנהריה שערכו השניים טוען התובע כי הסב את תשומת לבו של מר חתוכה לרעידות ברכב ולמשיכה ימינה וכי מר חתוכה דחה את טענותיו²⁵. אף בפתיחת חוות הדעת של מר יוחאי דוד נכתב כי התובע עדיין מתלונן על רעידות ועל משיכה ימינה למרות התיקונים שבוצעו ברכב. התובע שלח דואר אלקטרוני למר רז חתוכה ביום 31.05.05 וכן ביום 01.06.05 כאשר לטענתו הרכב עדיין לא תקין. בהודעות אלה אין אזכור לאופי הבעיה ברכב, אלא תלונה על אי-תקינות. מחקירתו הנגדית של מר רוני וירט עולה כי אחרי החלפת תיבת ההגה הוא עצמו לא נהג על הרכב, כך שאינו יכול לדעת מידיעה אישית שבעיית הרעידות או המשיכה ימינה תוקנה²⁶. בתשובה לשאלות בחקירה נגדית העיד מר רז חתוכה כי לאחר התיקונים שבוצעו במאי נעשתה נסיעת מבחן ברכב, אולם אינו זוכר מי נסע ולפיכך אף הוא אינו יכול להעיד מידיעה אישית כי נפתרה בעיית הרעידות ברכב²⁷. לאור האמור אני קובע כי התובעים הוכיחו שהיתה קיימת ברכב בעיית רעידות ואילו הנתבעת לא הצליחה להוכיח כי בעיה זו תוקנה.

המשיכה לימין - לטענת הנתבעת התובעים החלו להתלונן כי הרכב מושך ימינה רק בסוף חודש אפריל 2005. הנתבעת סומכת טענתה זו על האמור בשיחת טלפון שהתקיימה ביום 06.06.05 ובה הודה התובע כי את המשיכה ימינה גילה רק בפעם האחרונה שנסע ברכב. זה סותר את טענתו בפני שגילה את המשיכה ימינה והתלונן עליה כבר בנסיעה הראשונה. אין חולק בין הצדדים כי כבר במאי 2005 הורגשה המשיכה ימינה ברכב, ועל כך העיד גם המומחה הטכני של הנתבעת, מר רוני וירט²⁸.

לטענת הנתבעת התובעים לא הוכיחו את בעיית המשיכה ימינה, ולא הוכיחו כי משיכה זו נגרמה כתוצאה מפגם בייצור או כי הנתבעת נושאת באחריות למשיכה לימין. אני דוחה טענות אלה של הנתבעת. הנתבעת מדברת בשני קולות בעניין זה. מחד, בסיכומיה היא טוענת שלא הוכחה משיכה לימין ומאידך, העיד מטעמה המומחה הטכני, מר רוני וירט, שהיתה משיכה לימין וכי התיקונים שנעשו ברכב נעשו כדי לפתור את הבעיה:

²⁴ עמ' 19 לפרוטוקול- עדות מר יוחאי דוד.

²⁵ סעיף 63 לתצהיר התובע.

²⁶ עמ' 129 לפרוטוקול, עדות מר רוני וירט.

²⁷ עמ' 122 לפרוטוקול, עדות מר רז חתוכה.

י"ש. תקן אותי אם אני טועה, כדי לפתור את בעיית המשיכה ימינה שיניתם את זווית ההיגוי כך שהן סוטות מהוראות היצרן, נכון.
 ת. מי ששינה זה גבי ויכול להיות שהוא טעה בכיוונים שהוא עשה. לפי הנתונים כן.
 ש. אתה אומר בתצהירך בסעיף 15 אתה אומר שהיית במפעל יצרן הרכב ואתה בדקת ווידאת שהשילדה יצאה תקינה מיצרן הרכב, נכון.
 ת. קיבלתי אישור שהרכב יצא מהמפעל תקין.
 ש. יש לך את האישור הזה.
 ת. כן.
 ש. איתך פה, צירפת אותו למשהו.
 ת. יש לי אותו פה בזמנו נתתי אותו לאביב. הנה אני מראה לך.

ב"כ הנתבעים:

אני רואה את המסמך לראשונה ולא צורף לשום דבר וכעת אני רואה אותו.

ב"כ הנתבעת:

הוא צורף אך הוא נמחק בהתאם להחלטת בית המשפט.

העד ממשיך:

ש. אתה ידעת על האישור שהוציא רז חתוכה שהרכב תקין לחלוטין.
 ת. כן.
 ש. ועומד בדרישות היצרן.
 ת. כן.
 ש. כשאתה אומר לנו כאן שזווית ההיגוי היו בניגוד להוראות היצרן.
 ת. רז עדכן אותי שהאוטו היה בכיוון פרונט ושהוחלפה תיבת ההגה ושהוא מוציא אישור שהרכב תקין, זה הכל.
 ש. אתה או מר לנו כאן שזווית ההיגוי של הרכב לא תקינות, לא בהתאם להוראות היצרן, אז איך אתה יכול לומר לנו שהרכב תקין לנסיעה.
 ת. אפשר לנסוע עם הרכב הזה עם זווית ההיגוי האלה, יוצרו תופעות לוואי כמו משיכות אכילות צמיגים וכיוצא בזה וניתן להחזיר את זווית ההיגוי למקומן ולסדר את הבעיה.
 ש. אתה ראית אני מניחה את חוות הדעת של תילתן ושל הטכניון ואני גם מפנה אותך לשיחה שהתקיימה עם חושי והתובע, אני מפנה לעמ' ... אם זווית ההיגוי יחזרו להיות בהתאם להוראות היצרן המשיכה ימינה תגבר, גם חושי אומר את זה, המוסך שאתם מטפלים אצלו.
 ת. אני עדיין טוען שאפשר לכוון את הרכב כך שימשוך פחות ימינה, לא יכול להבטיח לך מאה אחוז שלא ימשוך ימינה זה עניין של שיפועים, אפשר להתעסק גם עם זווית היגוי בסרן אחורי ואפשר על ידי זה להגיע למצב האופטימלי ברכב.
 ש. הרכב היה אצלכם חצי שנה למה לא תיקנתם את זה ככה, אם זה היה כל כך פשוט לעשות את זה.
 ת. לדעתי גבי מחושי לא ייחס חשיבות לבעייה אני מניח שבזמן מאוד מאוד קצר יחסית אפשר לתקן את זה. כשאני קיבלתי תשובה שהאוטו תקין אז אם היה ספק שיש בעיה והאוטו לא תקין היינו מעבירים את הרכב לתל אביב למרכז הטכני שלנו ושם היו פותרים את הבעיה עד תומה.
 ש. ניתנה לכם ההזדמנות לעשות את זה כשבדקתם את הרכב אבל גם אז אמרתם שהרכב תקין לחלוטין חוות הדעת של נמרי אומרת שהרכב תקין לחלוטין.

²⁸ עמ' 126 לפרוטוקול, עדות מר רונן וירט.

ת. הרכב תקין למעט נושא זוויות ההיגוי שניתן לתקנם . מבחינת השילדה
הרכב תקין²⁹.

כמו כן הוכח גם בחוות הדעת מטעם התובעים שקיימת משיכה לימין, וטענה זו לא נסתרה על ידי המומחה מטעם הנתבעת, שלא נסע ברכב נסיעת מבחן.

אף אם המשיכה לימין התגלתה מספר חודשים אחרי רכישת הרכב, ולא ברור אם כך הדבר, הרי הרכב עדיין נמצא בתקופת אחריות היצרן, כאשר על פי תנאי תעודת האחריות, כפי שה נתבעת עצמה מפרטת אותם בסיכומיה, תעודת האחריות תקפה למשך שנתיים וללא הגבלת קילומטרים. כיוון שאף רכב אינו חסין מתיקונים או מתקלות, קובעת תעודת האחריות שכל פגם או תקלה שיתגלו ברכב יתוקנו במסגרת אחריות היצרן ועל חשבוננו. אין צורך בתעודת אחריות אם היא כוללת רק את התקלות שיוכח שהם תוצאה של פגם בייצור. זה המצב המשפטי גם ללא תעודת אחריות. מוכר אחראי לפגמים בייצור. תעודת האחריות אינה תעודת אי אחריות, והיא נועדה להיטיב את מצבו של הרוכש ולא להרע אותו, וכך יש לפרשה. הטבת מצבו של הרוכש מתבטאת על ידי כך שהרוכש אינו חייב להוכיח שהתקלה נובעת מפגם בייצור, אלא כל תקלה בתקופת האחריות תתוקן על ידי המוכר. זו המשמעות הסבירה שניתנת לתעודת האחריות, ולכן היא משמשת כאמצעי שיווקי מתאים לרכישת מכונית חדשה. על כן, לא ברור מדוע מבקשת הנתבעת, המסתמכת בעצמה על תנאי תעודת האחריות להוציא מכלל זה את הפגם בהיגוי הרכב, הגורם לרכב לסטות ימינה, שהתגלה בתקופת האחריות.

לסיכום פרק זה אני קובע שהתובעים הוכיחו שהרכב נמסר לידיהם כשיש בו בעיית רעידות ובמהלך מחצית השנה בו עשו שימוש ברכב נתגלתה אף בעיה של משיכת הרכב לימין. כמו כן הוכיחו התובעים שעד יוני 2005 לא תוקנו שתי תקלות אלה, למרות שנעשו ניסיונות תיקון על ידי הנתבעת ועל חשבוננו. בכל הליקויים הללו ניתן בהחלט לראות את התאמה לשימוש רגיל במוצר שנקנה על ידי התובעים.

2.2 האם הודיעו התובעים על אי התאמה?

לטענת הנתבעת היה על התובעים להודיע על הליקויים ברכב מייד עם גילוי הליקויים, אולם התובעים לא הודיעו כלל לנתבעת על אי התאמה. עוד טוענת הנתבעת כי אף ההודעה שנשלחה ביום 15.06.05 על ביטול חוזה הרכישה אין דינה כדין הודעה על אי התאמה הן כיוון שעברו שישה חודשים מאז הגילוי על אי ההתאמה ועד משלוח הודעת הביטול והן כי וון שהתובעים לא פירטו את אי ההתאמה ולא אפשרו לנתבעת לתקנה.

²⁹ עמ' 132-133 לפרוטוקול. עדות מר רונן וירט.

אני דוחה את טענות הנתבעת לעניין זה . התובעים הודיעו על הליקויים ברכב שוב ושוב במשך כל החודשים בהם הרכב היה ברשותם . בכל פעם שהתובעים הכניסו את הרכב למוסך לשם תיקון , היתה זו בעת ובעונה אחת הודעה על אי התאמה וכן מתן אפשרות לתקן את אי התאמה ³⁰. גם אם בהודעת הביטול הסופית לא נכלל תיאור הפגם ולא ניתנה אפשרות נוספת לתיקון , זו הודעה כדין , שכן על פי הדין , כאשר ידע המוכר על הליקויים , גם אם לא נמסרה לו הודעה באופן רשמי , עדיין אין בכך כדי לפטור אותו מחובתו לתיקון הליקויים³¹.

על כן, אני קובע שניתנה הודעה על אי התאמה, לפני המכתב מיום 15.6.05, שהוא הודעת הביטול.

---

³⁰ כמו כן ראו האמור בעדות מר רז חתוכה עמ' 103 לפרוטוקול.

³¹ ע"א 8939/01 חיים אביצור ועוד 21 אח' נ' חפציבה חברה לבניין עבודות ופיתוח בע"מ, נו(6) 83, 88 (2003).

2.3 האם התובעים אפשרו לנתבעת לתקן את אי ההתאמה?

עד ליום קבלת חוות הדעת של מר יוחאי דוד, אפשרו התובעים לנתבעת לתקן כל ליקוי, אולם מאותו יום ואילך, לא אפשרו התובעים עוד לנתבעת לתקן את הליקויים שנתגלו בחוות הדעת³².

לטענת הנתבעת בסיכומיה, במהלך מחצית השנה הראשונה בוצעו ברכב תיקונים קוסמטיים בלבד, ולכן לא ניתנה הזדמנות לתיקון. איני מקבל טענה זו. ראשית, הנתבעת ידעה מה עליה לתקן, ואם תיקנה רק תיקונים קוסמטיים, אין לה להלין אלא על עצמה. שנית, כיוון פרונט, הזזת גשר המנוע (כפי שמופיע בתמליל השיחה שבין גבי ממוסך חושי לבין התובע) והחלפת תיבת הגה אינם תיקונים קוסמטיים כלל. הנתבעת קיבלה איפוא הזדמנויות לתקן את הרכב עד 15.6.05, ואין חולק שלא קיבלה הזדמנות לתקן את הרכב לאחר חוות הדעת של מר דוד יוחאי ומר יחזקאל ברק.

הממצא המשמעותי ביותר בחוות דעתו של מר יוחאי דוד הוא העיוות בשלדת הרכב. מתוך הראיות שנסקרו לעיל, לא ניתן להגיע למסקנה מה הסיבה לעיוות בשלדת הרכב. אפשר, שהשלדה עוותה במוסך כאשר בוצע כיוון פרונט ואפשר שהשלדה עוותה כגומה מלכתחילה. נראה שהשלדה עוותה כאשר בוצע כיוון פרונט, מכיוון שהתובע התלונן על כך לראשונה במאי 2005, ואילו היתה השלדה פגומה מלכתחילה, היה התובע, שלא חסך תלונות, מתלונן על כך מייד. ממילא, כאשר התגלתה התקלה היה על התובעים לתת לנתבעת הזדמנות לתקנה. הרכב הוכנס לתיקון לאחר שהיתה ידועה התקלה של משיכה ימינה ביום 22.5.05, ובזאת אפשרו התובעים לנתבעת את תיקון הליקויים. ואולם, נראה שלמרות מומחיות הנתבעת, אופי התקלה הגורמת למשיכה ימינה לא היה ברור לנתבעת כאשר תיקנה את הרכב ב-22.5.05, והוא הוברר רק כאשר ניתנו חוות הדעת מטעם התובעים.

לטענת הנתבעת, כיוון שהתובעים לא אפשרו נסיונות נוספים לתיקון הרכב לאחר קבלת חוות הדעת, יש לדחות את תביעתם להשבה מכוח [חוק המכר](#). הנתבעת סומכת טענתה זו בין היתר על האמור בספרו של איל זמיר - [חוק המכר](#) כי במקרה של סירוב מוחלט לתת פירוט כלשהו על אי ההתאמה, ולאפשר בדיקה של הממכר, תישלל מהקונה הזכות להסתמך על אי ההתאמה. איני מקבל טענה זו. ראשית, ניתן פירוט על אי ההתאמה בחוות הדעת מטעם התובעים. שנית, ניתנה אפשרות לבדיקת הממכר, אמנם, במסגרת בקשה לבית המשפט שכפה זאת על התובעים. ועל הכל, גם אם לא ניתנת אפשרות תיקון סבירה, אין הדבר שולל את זכותו של הרוכש לפיצוי. [בע"א 5602/03 אבי ושרה סגל ואח' נ' שיכון ופתוח לישראל בע"מ](#)³³, קבע בית המשפט העליון כי אף שהתובעים הגישו את תביעת

³² ראו תמליל השיחה בין התובע לבין מר רוני וירט בעמ' 105-99 ל-1/1.

³³ [בע"א 5602/03 אבי ושרה סגל ואח' נ' שיכון ופתוח לישראל בע"מ](#), פס' 10 לפסק דינה של השופטת ארבל (פורסם

בנבו [28.02.05].

ליקויי הבניה בטרם חלפה שנת הבדק ומבלי ליתן לנתבעת אפשרות לתקן את הליקויים , אין בכך כדי לדחות את התביעה לחלוטין, אלא :

"ראוי להפחית את שיעור הפיצויים בגין ליקויי הבניה בשליש לגבי כל אחד מהמערערים בשל אי מיצוי תקופת הבדק. שיעור זה מבטא איזון ראוי לטעמנו בין ההכרה בליקויים בדירות המערערים ובצורך לתקנם , לבין ההכרה בכך שהמערערים פעלו בניגוד לחוזה ובחרו שלא להמתין עד סיום שנת הבדק ולאפשר לקבלן, כמקובל, את תיקון הליקויים שהתגלו".

מצד שני, טיעונה של הנתבעת בענין זה הוא טיעון שיש פגם בתום הלב שבו . כאשר קיבלה הנתבעת את חוות הדעת מטעם התובעים לא אמרה : "אתם צודקים, תנו לי ואתקן". היא אמרה שאין פגם . עתה, היא באה וטוענת שלא ניתנה לה הזדמנות לתקן. כאמור בע"א 95 / 472 זלוצין ואח' נ' דיור לעולה פ"ד נ (2) 858, עמוד 864 :

הזכות לתקן נתונה למוכר המודה בליקוי ומוכן לתקנו . ספק רב בעיניי אם זכות זו עומדת למור המכחיש את עצם הליקויים, או המזלזל בהם מראש . דיור לעולה צירפה לכתב- הגנתה חוות- דעת של מומחה מטעמה בדבר הליקויים בדירות הדיירים . בתיק המוצגים של הדיירים מצאתי 26 חוות-דעת כאלה. לפיהן, הליקויים הם זניחים ועלות תיקונם נעה בין 15 (חמישה עשר!) שקלים לדירה פלונית ועד כמה עשרות או מאות שקלים לדירה אחרת . זאת, כאשר המומחה מטעם בית המשפט מצא ליקויי ריצו 9 נרחבים, בעיות של רטיבות ועובש חריף, מים עומדים ורטיבות בקומת המקלט והמחסנים .

על פי כללים אלה , גם בענייננו, קבלת התביעה תוך הפחתת הפיצויים , בשיעור של 20% הנמוך מזה שנקבע באותו פסק דין , מהווה איזון ראוי בין ההכרה באי ההתאמה ובליקויים שנתגלו ברכב לבין ההכרה בכך שהתובעים לא נתנו לנתבעת הזדמנות לתקן את הליקוי שנתגלה בחוות הדעת ביוני 2005. אמנם במובאות שלעיל התביעה הוגשה על פי [חוק המכר דירות](#), ואילו בענייננו התביעה היא לפי לחוק המכר, התשכ"ח-1968, אולם בשני החוקים יש דרישה למתן אפשרות לתיקון הליקויים ואיני רואה סיבה לשוני באיזון הראוי בין דרישה זו לבין ההכרה בעצם הליקוי בין החוקים .

3. האם התובעים עמדו בחובת הקטנת הנזק?

מיום קבלת חוות הדעת השביתו התובעים את הרכב והוא עומד בחצרם עתה מזה כשנתיים ס וחצי . לטענת הנתבעת, פעלו התובעים בחוסר תום לב קיצוני כאשר החליטו להשבית את הרכב ולא למכור אותו לנתבעת במחיר מחירון כפי שהציעה ביום 22.12.05. לאור התנהלות זו , טוענת הנתבעת כי יש לדחות כליל את התביעה לפיצויים . לטענת התובעים טענת הקטנת הנזק מצטמצמת לנושא הפ יצוי בלבד להבדיל מחובת ההשבה . התובעים סומכים טענתם זו על האמור בפסק דינו של השופט עמית-

זהבי נגד צרופה מושב עובדים להתיישבות שיתופית³⁴, שם קבע השופט כי סוגיית הקטנת הנזק אינה ישימה לחובת ההשבה, אולם באותה נשימה כתב השופט כי הפסיקה הכירה בכך שניתן שלא לפסוק לצד המפר השבה בערכים ריאליים בשל שיקולי צדק או משיקולים של מדיניות משפטית. לפיכך ניתן להתחשב בהתנהגות התובעים לצורך הערכה האם מגיעה להם השבה בערכים ריאליים אם לאו. כמו כן מבקשים התובעים בתביעתם פיצויים שונים על הנזקים שנגרמו להם, ולעניין פיצויים אלה וודאי ניתן להתחשב בחובתם להקטין את נזקיהם.

3.1 האם היתה חובה להשבית את הרכב?

לטענת התובעים, מרגע שנקבע בחוות הדעת של מר דוד ושל מר ברק כי הרכב אינו בטיחותי לשימוש, לא היתה להם ברירה, אלא להשביתו וזאת כיוון שהרכב מסוכן לשימוש וכן לפי תקנה 309 לתקנות התעבורה לפיה, כאשר יש בעיות במערכת ההיגוי והבלמים של רכב, בעל הרכב לא ישתמש בו עד תיקונו. זאת אישר גם המומחה מטעם הנתבעת:

ש. את תקנה 309 לתקנות התעבורה אתה מכיר, כשיש בעיות במערכת ההיגוי והבלמים, בעליו של רכב לא ישתמש ברכב. במקרה כמו שכאן בבעייה כפי שקובע הטכניון ותילתן שיש בעיה במערכת הבלימה של האוטו ובמערכת ההיגוי של האוטו למעשה היה צריך להשבית אותו, נכון.
ת. או לתקן אותו.
ש. אבל עד שמתקנים אותו צריך להשבית אותו.
ת. אסור לנסוע.³⁵

החובה להשבית את הרכב היא עד לתיקונו. התובעים סירבו לאפשר לנתבעת לבדוק או לתקן את הרכב, כיוון שלטענתם הנתבעת כבר ניסתה לתקן את הרכב ללא הצלחה. כבר קבעתי לעיל, גם על פי דברי המומחים מטעם התובעים, שהליקויים ברכב ניתנים לתיקון. לפיכך, השבתת הרכב מבלי ליתן לנתבעת אפשרות לתקנו, ומבלי לנסות ולתקנו שלא באמצעות הנתבעת, אלא בהסכמתה, לא היתה צעד סביר, ואינה עומדת בנטל של הקטנת הנזק.

3.2 הצעת הנתבעת לרכוש את הרכב

חוסר הסבירות שבהתנהגות התובעים אף מחריף כאשר ביום 22.12.05 הם סרבו להצעת הנתבעת לרכוש את הרכב במחיר המחירון. הנתבעת הציעה את ההצעה הבאה:

³⁴ ת"א (חיפה) 1068/99 רזיה זהבי ואח' נ' צרופה מושב עובדים להתיישבות שיתופית בע"מ ואח', פסקה 16 לפסק

הדין (פורסם בנבו).

³⁵ עמ' 100 לפרוטוקול, עדות דוד נמרי, מומחה הנתבעת.

"מכיוון שמרשתנו סבורה כי מדובר ברכב תקין ולאור טענת מרשייך כי הם אינם עושים שימוש ברכב, מציעה מרשתנו כי הרכב ירכש על ידה לאלתר במחיר מחירון לוי יצחק כפי שיהא ביום העברת הבעלות. באשר ליתר הטענות שהעלו מרשייך בכתב התביעה אלה תמשכנה להתברר בבית המשפט"³⁶.

על פי מחירון לוי יצחק שהוגש לתיק בית המשפט, מחיר הרכב היה 290,000 ₪³⁷. לטענת התובעים הנתבעת מעולם לא הציעה סכום זה בתמורה לרכב, אולם טענה זו לא הוכחה. יתר על כן, זה לא משנה. הצעת הנתבעת לא היתה ויתור על כל תביעות התובע. הצעת הנתבעת היתה קניית הרכב ושמירת כל טענותיו של התובע. בנסיבות אלה, התעקשות התובעים על כך שהרכב יעמוד בחצרם ללא שימוש כטענתם היא שגרמה להם את הנזק. התובע נשאל, גם על ידי, מדוע סרב למכור לנתבעת את הרכב ולשמור על טענותיו, וענה:

חששתי שאם אני אמסור להם את הרכב ויעשו בו שימוש, הרכב עלול להיות בתאונה שתשנה את הנתונים. יכולים לקרות הרבה אירועים. אני חשבת שהרכב הכי בטוח ישמר במצבו הנוכחי אצלי"³⁸.

זאת, לאחר שמצבו של הרכב הונצח על ידי מומחים מטעמו של התובע. אין זה הסבר משכנע מדוע חייב הרכב לעמוד אצל התובעים. התובעים טוענים שאילו היו מקבלים את הצעת הנתבעת, לא היו יכולים להמשיך ולהתדיין על יתרת סכום רכישת הרכב, והיו נאלצים לוותר על השבה מלאה של כספם. כאמור, ההצעה אמרה במפורש שאין התובעים מוותרים על טענות אחרות שלהם, ולכן דין טענה זו להידחות.

טענה נוספת בפי התובעים היא שרכישת הרכב על ידי הנתבעת לא היתה משנה את נזקייהם מכיוון שהם מבקשים את השבת כל כספם, משמע את השבת כספם ביום רכישת הרכב, והעובדה שערכו של הרכב יורד אינה משנה. איני מקבל טענה זו של התובעים. למרות שירידת ערכם של רכבים מן המפורסמות שאינן דורשות הוכחה, בעצם הגשת מחירון יצחק לוי הוכיחה הנתבעת את העובדה שערכם של רכבים יורד מדי חודש, שכן על פי טענת התובעים רכשו את רכבם בסך של 426,196 ₪ ואילו שנה אחר כך, במחירון המכוניות המשומשות נמכר רכב זה בסך של 290,000 ₪. כמו כן, כיוון שהתובעים טוענים כי נאלצו לשלם עבור שכירת רכב, הרי מכירת הרכב לתובעת היתה מקטינה לכל הפחות את ההוצאות בגין רכב חילופי. לפיכך אני קובע כי רכישת הרכב על ידי התובעת לפני כשנתיים היתה מקטינה את נזקי התובעים וכי על פי האמור לעיל התובעים לא נקטו בפעולה זו על מנת להקטין את נזקייהם.

³⁶ נספח יד' להודעת הנתבעת על הגשת תכתובת מיום 20.03.07.

³⁷ מחירון לוי יצחק הוגש בהסכמה וסומן נ/2.

³⁸ עמ' 29-30 לפרוטוקול.

3.3 הצעת הנתבעת למינוי מומחה חיצוני, מטעם בית המשפט

לטענת הנתבעת, כל הצעותיה למנות מומחה מוסכם או שהרכב ייבדק במשותף על ידי המומחים משני הצדדים נדחו על הסף ואף סירוב זה לסיום הסכסוך צריך להיחשב כחלק מסירוב התובעי ס להקטין את נזקיהם.

בין הצדדים התקיימה תכתובת ענפה לעניין מינוי מומחה מוסכם שהחלה בהצעת הנתבעת ב- 17.10.05 כי ימונה מכון התקנים וכי במידה והמומחה המוסכם יקבע כי בשלדה השמאלית של הרכב קיים עיוות שאינו מתיישב עם הוראות היצרן או שקיימים ליקויים בטיחותיים של א ניתן לתקנם, תבוטל עסקת המכר והנתבעת תשיב לתובעים את הסכומים הכספיים שנתקבלו בעבור הרכב. להצעה זו השיבו התובעים בשלילה ביום 26.10.07.³⁹

התובעים סרבו לבדיקה משותפת על ידי מומחי שני הצדדים והציבו תנאים שונים לבדיקה זו, כך על פי האמור במכתבם מיום 27.03.06 לב"כ הנתבעת.⁴⁰ בחקירתו הנגדית העיד התובע כי כיוון שידע שהמומחה מטעם הנתבעת שבדק את הרכב ומצא שאינו תקין, לא ישתתף בבדיקה המשותפת, לא ראה טעם בביצוע בדיקה כזו.⁴¹ טענה זו של התובע היא רק דוגמא נוספת להתעקשות חסרת שחר, ואין לה שום טעם. התובע אינו יכול לקבוע מי מנציגי הנתבעת ומחמיה יבדוק מטעמה. הוא לא יכול להחליט עבור הנתבעת שיבדוק רק זה שחושב כמוהו. זו דרישה בלתי סבירה בעליל.

ואולם, מינוי המומחה אינו חלק מהקטנת הנזק העיקרי. הוא חלק מהקטנת הנזק המשני, של הוצאות ההוכחה והדיון. יש לפעמים שמינוי מומחה מוסכם או בד יקה משותפת של מומחי הצדדים מביאה לסיום הסכסוך, אבל בענייננו, היה מובן שאף אם יקבע המומחה המוסכם שהרכב אינו תקין ויושב לתובעים כל כספם, יש להם תביעות נוספות, והתיק לא היה נסגר. לפיכך, לא היה מוקטן הנזק. עם זאת, תהא לסירוב זה השפעה על סכום ההוצאות המשפטיות שיפסקו בסוף פסק הדין.

4. טענת הנתבעת לפיה יש לדחות את התביעה לביטול ההסכם גם נוכח תנאי תעודת האחריות

לטענת הנתבעת לאור תנאי תעודת האחריות, יש לדחות את התביעה וזאת כיוון שהן רוכשי כלי הרכב והן יבואני הרכב מבינים כי אף רכב אינו חסין מתיקונים או מתקלות ולפיכך נמסרת תעודת האחריות על ידי היבואן. לטענת הנתבעת, גם כאשר מתגלה תקלה ברכב אין בכך כדי להקנות זכות לסעד של ביטול והשבה, אלא רק לתיקון. את טענותיה סומכת הנתבעת על האמור בפסקי הדין הבאים:

³⁹ נספחים י- יא' לתכתובת שהוגשה על ידי הנתבעת ביום 20.03.07

⁴⁰ נספח כ' לתכתובת שהוגשה על ידי הנתבעת ביום 20.03.07

"אין ספק, כי התובעת זכאית היתה למכונת תקינה. בכך עוסקות דוגמאות הפסיקה שאליהן ביכר ב"כ התובעים להפנות בסיכומיו. אלא שמכונות עשויות לצאת מפס הייצור עם פגם זה או אחר, ופגם עלול להתגלות גם תוך נסיעה ברשות הקונה. לכך נועדה האחריות, הסטטורית (שמכוח דיני המכר) והחוזית, הכתובה והמשתמעת כאחת. אחריות זו מוגבלת לעתים מזומנות לתקופת שימוש מירבית נקובה או לקילומטראז' מירבי נקוב, לפי המוקדם משניהם; אך ברור שאחריות זו חלה רק על תקלות שלא נגרמו ע"י הקונה או המשתמש, וחלה היא על תקלות ופגמים שהם בבחינת תקלה ופגם במימכר עצמו, מעין "פגם מולד" שמתגלה מיד או בסמוך לרכישה או במשך אותה תקופת אחריות מוסכמת. גם בהתגלות פגם או ליקוי כאמור, וגם אם מדובר בכאלה שלא הקונה גרם, בזדון או ברשלנות, אין משמעות הדבר שעל הנתבעת להחליף לקונה את המכונת, אלא עליה לתקן ולטפל באיבחון הליקוי ובהסרתו, ורק אם אין הדבר אפשרי, או אם מדובר בליקוי מהותי וכרוני שמהווה אי התאמה עכשווית ועתידיה במכונת – רק אז זכאי הקונה לביטול העסקה ולהשבה או לקבלת מכונת חדשה תחתיה"⁴².

כמו כן סומכת הנתבעת את טענותיה על האמור בת "א (שלום- ת"א) 69703/00 צבי ישראל נ' צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ, (טרם פורסם, 20.11.02), שם דחה כב' השופט קידר תביעה של מורה לנהיגה אשר רכש מכונת פולסווגן שנתגלו בה פגמים רבים זמן קצר לאחר הרכישה. וכך כותב השופט קידר:

"לא ניתן ללמוד מהנסיבות ומהראיות שהציג התובע, כי החברה התנערה מאחריותה ללקוח. לאורך כל הדרך נוצר הרושם שהחברה הייתה נכונה לפתור את התקלות החוזר ות ונשנות, שאכן היו חריגות למכונת חדשה כאמור במסגרת אחריות שעליה התחייבה החברה. החברה אף הציעה להאריך את תקופת האחריות לאור תלונותיו של התובע. אולם מצידו של התובע הוא המשיך לנהוג ברכב ואף לצבור מספר קילומטרים רב, המותאם למכונת שמהווה מקור פרנסה למורה נהי גה, המוכיחים שלא נראה כי הפגיעה בפרנסתו הייתה קשה וכן שהתקלות לא היו חמורות עד כדי השבתת הרכב למשך תקופות ארוכות שאכן הצדיקו החלפת הרכב. לפיכך, ומהנימוקים שהובאו לעיל אני דוחה את התביעה.."

לטענת התובעים זכאותם להודיע על ביטול ההסכם אינה נפגעת בשל תנאי תעו דת האחריות וזאת כיוון שלאחר ששה חודשים של ניסיונות חוזרים ונשנים לתיקון הרכב, לא תוקנו הליקויים והרכב נמצא מסוכן. בדין טוענים התובעים טענה זו. למרות הנסיונות לתיקון, לא תוקנו הליקויים ברכב, והנתבעת הודיעה לתובעים כי הרכב תקין, כאשר כשבוע לאחר מכן הרכב נבדק על ידי מומחי התובעים ונמצא מסוכן לנסיעה. אמנם, הליקויים ברכב הם פתירים אולם הנתבעת לא הצליחה לתקנם למרות ההזדמנויות החוזרות ונשנות שנתנו לה לתיקון הרכב במהלך חצי השנה הראשונה לאחר הרכישה. כאשר החברה, שהיא יבואנית הרכב, בעלת המוסכים המורשים המרכזיים לטיפול

⁴¹ עמ' 31 לפרוטוקול.

ברכב, אינה מצליחה לתקן את הלקוי, הרי שאין היא יכולה לצפות שהענין יגמר בכך ששוב תינתן לה הזדמנות לתיקון. אדם שקנה רכב חדש, במיוחד רכב יקר כמו הרכב הנדון, זכאי לרכב חדש ללא תקלות, או עם תקלות המתקנות מייד עם גילויין. ראו אף את האמור ב"ת"א 57388/05 ל⁴²יסקר אור נ' חברת מכשירי תנועה בע"מ⁴³, שם קבע כב' השופט רחמים כהן כי חברת מכשירי תנועה בע"מ צריכה להשיב לתובעת רכב חדש ותקין מסוגו של הרכב במקום זה אשר רכשה ב- 2003, או להשיב לה את מלוא הסכום ששולם על ידה ביום הרכישה בצירוף ריבית והצמדה. השופט קבע כי:

"רכב פגום מהווה אי התאמה על פי חוק המכר. אין מדובר באי התאמה זניחה או מינורית, כפי שקבע המומחה מטעם בית המשפט ובהתאם לשכל הישר. לא יתכן ואין זה סביר, שאזרח (אילת) ירכוש ג'יפ יוקרתי ותהיה בעיה בלתי פתירה במערכת המיזוג של הרכב. אי התאמה, שלא תוקנה במשך כשנתיים, מהווה הפרה יסודית של הסכם הרכישה והתובעת זכאית לתרופות העומדות לרשותה ב חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א - 1970, לרבות אכיפת החוזה".

אוסף ואומר, כפי שאמרתי לעיל. תעודת האחריות אינה תעודת אי אחריות. היא לא נועדה להפחית את אחריות המוכר אלא להגדילה. רוכש של כל מוצר שהמוכר לא הצליח לתקן לו את הממכר מפגמיו זכאי לביטול המכר, וכך גם רוכש רכב. תעודת האחריות קובעת את הסדרים לפיהם תינתן ההזדמנות לתקן, ואת המועדים שבהם יתוקן כל ליקוי, אבל היא אינה תניית פטור, המוציאה מדיני המכר הכלליים.

לאור האמור אני קובע כי התובעים זכאים לבטל את החוזה, שאותו אכן ביטלו, שכן הנתבעת אינה זכאית להסתמך על תנאי תעודת האחריות, כאשר לא הצליחה לתקן את הדרוש תיקון.

5. נזקי התובעים

5.1. מהי התמורה ששולמה עבור הרכב?

הצדדים חלוקים בשאלה מה היתה התמורה ששולמה בעבור הרכב. לטענת התובעים, כאמור בטופס ההזמנה, מחירו של הרכב אותו רכשו היה 426,194 ₪⁴⁴. לטענת הנתבעת סכום הרכישה הסתכם בסך של כ- 360,000 ₪. לטענת הנתבעת, למרות שבטופס ההזמנה

⁴² ת"א (שלום- ת"א) 48828/98 אדיר הבירה בע"מ נ' יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ, פסקה 16 לפסק הדין (פורסם בנבו) [19.06.02]

⁴³ ת"א (שלום- ת"א) 57388/05 ל⁴²יסקר אור נ' חברת מכשירי תנועה בע"מ, (פורסם בנבו), [26.12.07].

⁴⁴ טופס ההזמנה הוא נספח א' לתצהיר התובע- ת/2.

מצוין כי מחיר הרכב הוא 426,194 ₪, התובעים קיבלו הנחה משמעותית במחיר הרכב בסך 66,194 ₪ מכיוון שהיה מדובר ברכב מתצוגה ובאחד מרכבי האאודי האחרונים לשנת 2004 שנותרו במלאי.

על פי האמור בהסכם הטרייד אין עם חברת אוטו דיל, מכרו התובעים את רכבם הישן לחברת אוטו דיל בעבור 295,000 ₪⁴⁵. אין חולק כי התובעים שילמו במזומן 65,000 ₪ בעבור תוספת המחיר לרכב החדש. כמו כן הציגה הנתבעת חשבונית על סך 357,335 ₪ שהוצאה לתובעים ביום 12.12.04⁴⁶. בטופס ההפניה לשחרור רכב מצוין תחת הכותרת "הנחות (כולל מע"מ ובולים) כי ההנחה שאושרה לתובעים היא בסך 66,194 ₪⁴⁷.

מכל המסמכים הללו עולה כי התובעים אמנם שילמו בעבור הרכב כ- 360,000 ₪, ולא כטענתם את הסכום המצוין בטופס ההזמנה של הרכב. טענת התובע בעדותו ששילם בעבור הרכב את הסכום שצוין בטופס ההזמנה, וכי לא קיבל הנחה כלשהי, לא נתמכה בקבלות או אישורים על תשלומים נוספים. לפיכך אני קובע כי התובעים שילמו 360,000 ₪ עבור הרכב.

5.2 האם ההשבה צריכה להיות על פי שווי הרכב במועד ההשבה בפועל או על פי שווי במועד

הרכישה?

לטענת הנתבעת אף אם ייקבע כי עליה להשיב לתובעים את ערך רכבם בתמורה להשבת הרכב מצדם, יש להשיב את ערך הרכב הריאלי ליום ההשבה וזאת למרות שעברו כשלוש שנים מאז רכישתו מכיוון שהתובעים בחרו שלא לתקן את רכבם ושלא למכרו לנתבעת על פי הצעתה לפני שנתיים. הנתבעת טוענת כי רק השבה ריאלית יהיה בה למנוע התעשרות שלא כדין וסומכת טענתה זו על האמור ב [ע"א 741/79 כלנית השרון השקעות ובנין נ' רבקה הורביץ, פ"ד לה \(3\), 533, 542-541 \(1981\)](#):

"... יש לעמוד על השוני בין תביעת הפיצויים לתביעת ההשבה, שכן מטרת הערכת השווי היא למנוע התעשרות שלא כדין. על-כן, אם ראובן קיבל, במסגרת חוזה, נכס, אשר ערכו הולך ועולה, והחוזה בוטל על-ידי שמעון כדין, אילו נעשתה השבה בעין, היה ראובן מעביר את הנכס בערכו החדש. אם ראובן עשה שימוש בנכס, באופן שהשבתו בעין בלתי אפשרית, פשיטא, שעליו להשיב את שווי של הנכס בערכים ריאליים - דהיינו, על-פי ערכו ביום ההשבה בפועל, ולא על-פי ערכו בשעת כריתת החוזה או בשעה שקיבלו. רק השבה "ריאלית" יהא בה כדי למנוע התעשרות שלא כדין (ראה: א' ידן, "[חוק החוזים \(תרופות בשל הפרת חוזה](#)), תשל"א-1970" פירוש לחוקי החוזים (המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי, ג' טדסקי עורך, מהדורה 2, תשל"ט) 92). לעומת זאת, אם ערכו של הנכס שהתקבל - והשבתו בעין בלתי אפשרית או בלתי

⁴⁵ נספחים ב'- ג' לתצהיר מר ישראל גמליאלי, סומן נ/9.

⁴⁶ כך עולה גם מהעתק הקבלה - נספח ד' לתצהיר ישראל גמליאלי, נ/9.

⁴⁷ העתק צילומי של ההפניה לשחרור הרכב הוא נספח ה' ל- נ/9.

סבירה - הולך ויורד , לא יהא זה צודק להשיב את שווי על- פי ערכו החדש , שכן השימוש בו נעשה על- פי ערכיו הישנים . אכן, בשני המצבים גם יחד - הן במקום שערכו של הנכס עולה , והן במקום שערכו של הנכס פחת - ייקבע השווי על-פי עקרון מניעת ההתעשרות שלא כדין . לעתים יביא הדבר לאימוץ מועד העברת הנכס על- פי החוזה , ולעתים יביא הדבר לאימוץ מועד ההשבה בפועל . ההכרעה בעניין זה לא נעשית על- פי שיקולים ערטילאיים של "ביטול מראש או למפרע", אלא על- פי שיקולים פרגמאטיים בדבר מניעת התעשרות".

בע"א 5393/03 אברהם פרג' נ' יעל מיטל⁴⁸, דנה השופטת פרוקצ'יה במהות דיני ההשבה ובשאלה מהו דין ההשבה כאשר נשוא ההשבה הוא נכס בעין שערכו השתנה מאז הועבר על פי החוזה באופן שהצד הזוכה בהשבתו יקבל לידיו נכס ששווי פחת או עלה בערכו ביחס ל ערכו המקורי בעת ההתקשרות החוזית. ככלל, קובעת השופטת פרוקצ'יה, ההשבה היא ניטרלית, אולם בנסיבות מסוימות יש מקום לשקול את התנהגות הצדדים כדי להכריע בשאלה האם ההשבה תהיה ניטרלית, משמע, ריאלית ליום השבת הנכס או שמא השבה מלאה של כספי הקונה ביום הרכישה. וכך כותבת השופטת:

"הגנה כללית של טעמי צדק ויושר מציבה , אפוא, בעצם טיבה, את התנהגות הצדדים במוקד שיקול הדעת השיפוטי . היא בוחנת את שאלת האשם של מבקש ההקלה או פטור מהשבה ; היא משווה את תרומתם של הצדדים להיווצרות הצורך בהשבה , להיקף הנזק שנגרם , ולהיווצרות הנסיבות שבגין מתבקשת הגנה שבצדק ויושר ;

.... יתכנו מצבים שונים, למשל, מקום ששני הצדדים חפים מאשם, או מקום שצד אחד חף והשני אשם, או מקום שבשניהם דבק אשם ביחס כזה או אחר . מצבים שונים עשויים להוליד יישום שונה של חובת ההשבה . העדר תום לב או התנהגות עוולתית של נתבע אינם שו ללים בהכרח, ובכל מקרה, את תחולת הגנת הפטור או הפחתת ההשבה לגביו . שיקולי צדק יחסי בהשבה עשויים לעיתים, גם אם במקרים נדירים, להצדיק מתן הגנה גם לנתבע כזה (פרידמן, דיני עשיית עושר ולא במשפט, כרך ב', §29.5). התנהגות התובע עשויה אף היא להיות בעלת חשיבות במכלול שיקולי הצדק היחסי בין הצדדים, ועשוי להיות כי התנהגותו, בצירוף נסיבות נוספות, תצדיק הפחתת שיעור ההשבה הניתנת לו, או אף שלילתה"⁴⁹.

ההלכה היא אם כן כי ההשבה תלויה בשיקולי מניעת התעשרות שלא כדין, כאשר התנהגות הצדדים, תרומתם לצורך בהשבה ומכלול שיקולי הצדק היחסי בין הצדדים עשויה לגרום להפחתה או שלילת ההשבה.

מן הפרט אל הכלל- השבה כפי שמבקשים התובעים, של כל הסכום אשר שולם בעבור הרכב בדצמבר 2004 בצירוף ריבית והצמדה אינה צודקת בנסיבות העניין . התובעים בחרו להשבית את רכבם במשך שנתיים וחצי והתעלמו מהצעת הנתבעת לפני ש נתיים לתיקונו או לרכישתו במחיר השוק, שהיה אז 290,000 ₪. איני מוצא מקום להטיל את מלוא ירידת ערך הרכב על הנתבעת אשר למרות כשלונה

⁴⁸ ע"א 5393/03 אברהם פרג' נ' יעל מיטל פ"ד נט (5) 337, 354-353 (2005).

לתקן את הרכב ביקשה לפצות את התובעים ולרכוש מהם את הרכב כאילו אין בו מתום. התנהגות זו יש בה חוסר אכפתיות להפסדים הנגרמים לצדדים כו. לם. לפיכך אני קובע שכנגד השבת הרכב לנתבעת, תשלם הנתבעת את ירידת הערך מיום הקניה ועד יום הצעתה, 22.12.05, בסך של 70,000 ₪, בהפחתת 20% כאמור, ובתוספת ערך הרכב ביום ההשבה.

5.3 התביעה לאובדן ימי עבודה

התובעים מבקשים פיצוי בגין אובדן 15 ימי עבודה בסך 15,000 ₪. לטענת התובע, הרכב היה במוסך 7 פעמים וכמו כן יש לפצותו על השעות הרבות בהן ניהל כ- 34 שיחות טלפון עם נציגי הנתבעת. הערכת השווי הכספי של אובדן ימי עבודה אלה נעשתה על פי אישור יועצת מס אשר לפיו מחזור העסקאות של התובע בחודשים ינואר עד אוגוסט 2005 עמד על סך של 485,468 ₪⁵⁰. כשנחקר על כך התובע בחקירה נגדית ענה שלא ניהל רישום של שעות העבודה וימי העבודה שהפסיד וכמו כן אין לו אסמכתאות לכך שהפסיד עסקאות פוטנציאליות בזמן בו נדרש להביא ולקחת את האוטו מהמוסך:

י"ש. יש לך רישום על ימי עבודה שהפסדת.
 ת. כל פעם שהייתי צר יך להגיע למוסך והייתי צריך להחזיר את האוטו מהמוסך זה אובדן ימי עבודה. כשלקחתי את האוטו לבדיקה בטכניון והחזרתי אותו זה אובדן ימי עבודה. לא ניהלתי רישום מדויק. לא ניהלתי רישום כלל.
 ש. אתה צירפת כנספח כ"ה לתביעה שלך מכתב שבו אתה טוען שהפסדת רק 10 ימי עבודה.
 ת. לא כתוב שהפסדתי 10 ימי עבודה. כתוב שהייתי צריך להגיע למוסך בחוף שמן 10 פעמים והלוך וחזור זה 20 והטכניון ולא מצוין פה העניין של נסיעת המבחן שעשו איתי רונן וירט.
 ש. איפה לא מצוין.
 ת. ב- 10 פעמים שהייתי צריך לבוא למוסך. לא כתוב פה לעניין אובדן ימי עבודה, **נתקבל וסומן נ/3**.
 ש. אתה אומר שכל פעם שהבאת את הרכב למוסך לא הלכת לעבודה.
 ת. לא אמרתי את זה. אמרתי שאם אני לוקח את כל השעות במצטבר שהפסדתי אני מעריך אותם ב- 15 ימי עבודה.
 ש. בתשובות שלך לשאלון ענית שאתה עובד בשני סוגים של עבודות.
 ת. אני עובד במס' סוגי עבודות.
 ש. באיזה עבודות.
 ת. אני עובד בטמבור ועוד כ- 9 חברות אחרות.
 ש. באיזה תפקיד.
 ת. יעוץ עסקי. ניהול.
 ש. כשהפסדת את ימי העבודה אתה יודע איזה סוג עבודה הפסדת באותו יום.
 יש לך 10 סוגים.
 ת. אני מעריך שכל השעות זה 15 ימי עבודה. לא עשיתי תחשיב מדויק. התשובה לשאלה היא אני עובד לפי בסיס ואחוזים וכל פעם שהייתי צריך

⁴⁹ ע"א 5393/03 אברהם פרגי נ' יעל מיטל, פ"ד נט(5) 337, 364-363 (2005).

⁵⁰ נספח מד' לתצהיר התובע, סומן ת/2.

להגיע למוסך איבדתי כ- 3 שעות וכל פעם שהייתי צריך להשיב את הרכב מהמוסך גם איבדתי 3 שעות.
 ש. לבית המשפט : לפי מה חישובת 3 שעות. האם בכל פעם הגעת וחזרת לנהריה או שהיו לך עסקים גם בסביבות חוף שמן .
 ת. אין לי עסקים בחוף שמן . תמיד הייתי צריך להגיע מנהריה . פעם אחת קיבלתי רכב חלופי בחיפה אבל זה היה כרוך בשלוש שעות כי הגעתי עם הרכב למוסך , לקחו אותי לאוויס בחיפה , סמוך לבית המשפט ואז הייתי צריך לחזור חזרה לנהריה למסור את הרכב לאשתי כי היא זו שעשתה שימוש ברכב החלופי .
 ש. לבית המשפט : איך זה פגע בהכנסתך .
 ת. לא עבדתי בשלוש שעות האלה .
 ש. לבית המשפט : איפה מתבטאת הירידה בהכנסתך .
 ת. אין לי אסמכתאות לכך"⁵¹.

לאור האמור אני קובע כי התובע לא הוכיח את שיעור הפסד ימי העבודה , ועל דרך אומדנא, אני קובע פיצוי בראש נזק זה בסך 2,000 ₪, נכון להגשת התביעה.

5.4 התביעה לתשלום ביטוחים ורישוי.

לטענת הנתבעת יש לדחות את התביעה בגין תשלום ביטוחים ורישוי הרכב מכיוון שכאשר השביתו התובעים את הרכב, יכולים היו לבטל או להקפיא את פוליסת הביטוח , כפי שאמנם עשו כשהסתיימה תקופת הפוליסה :

ש. "לאחר שהשבתת את הרכב שזה היה ביום 15.07.05 ביטלת את הביטוחים.
 ת. לא. לא אני השבתתי את הרכב אלא הטכניון שאמר לי שאסור לעשות ברכב שימוש.
 ש. את הביטוחים חידשת אותם אחרי שהסתיימו.
 ת. לא"⁵².

בסיכומי התשובה של התובעים דרישה זו כלל אינה מופיעה , משמע, התובעים זנחו תביעתם זו . גם אילו לא זנחו התובעים דרישה זו , אין מקום לחייב את הנתבעת בביטוח ורישוי הרכב שכן הוצאות אלה אינן נובעות מהפרת ההסכם על ידי הנתבעת , ועל פי שני טעמים אלה אני דוחה את דרישת התובעים.

5.5 התביעה בגין ההוצאות שנגרמו לתובעים כתוצאה מהנסיעות למוסך

⁵¹ עמ' 35-34 לפרוטוקול.

⁵² עמ' 36 לפרוטוקול.

לטענת התובעים, אין מחלוקת כי הרכב הגיע למוסד הנתבעת בחוף בן שמן בחיפה לפחות שבע פעמים, כאשר המרחק ממקום מגורי התובעים בנהריה למוסד עמד על 30 ק"מ לכל כיוון, משמע הרכב עבר 420 ק"מ רק בנסיעות למוסד וחזרה. כמו כן טוענים התובעים כי נעשו ברכב שלוש נסיעות מ בחן, שתי נסיעות למוסד חושי בחיפה וכן מר רז חתוכה נסע לביתו עם הרכב כ- 150 ק"מ. התובעים לא ערכו רישומים מדויקים של הנסיעות לצורך בדיקות ותיקונים אולם הם מעריכים אותם ב- 3,000 ק"מ.

זוהי הערכה מופרזת. הנסיעות למוסד הנתבעת יחד עם נסיעתו של מר חתוכה לביתו מסתכמות ב- 570 ק"מ, אם ניקח בחשבון שלוש נסיעות מבחן נוספות שסביר שכל אחת מהן היתה כ- 20 ק"מ לכל היותר, הרי שאנו מגיעים ל- 630 ק"מ, ובאומדנה ניתן לומר כי לכל היותר הרכב נסע כ- 700 ק"מ לצורך תיקונים. ואם נעריך מחיר ליטר דלק 95 כ- 5.5 ש"ח, אזי הפיצוי המגיע הוא 3,850 ש"ח. לפיכך, אני מחייב את הנתבעת לשלם לתובעים סך נוסף של 3,850 ש"ח, נכון להגשת התביעה.

5.6 התביעה לפיצוי בגין עוגמת הנפש.

לטענת התובעים, נגרמה להם עוגמת נפש רבה בשל הקלקולים הרבים במכונית החדשה שרכשו והצורך להגיע למוסד ולתקן אותה שוב ושוב. כמו כן סומכ ים התובעים את תביעתם זו על קביעת ביהמ"ש המחוזי בת"א כי:

"אדם הרוכש מכונית משלם הן בעבור המכונית גופה⁵³ וההנאה, הרווחה והנוחות שהיא מזכה את בעליה".

לטענת הנתבעת אין לפצות את התובעים בגין עוגמת הנפש שנגרמה להם כיוון שהם עצמם הובילו לכך שנגרמה להם עוגמת נפש, כיוון שאילו היו נענים להצעות הנתבעת לפני שנתיים לא היתה נגרמת להם עוגמת נפש כלל. כמו כן טוענת הנתבעת כי התובעים הגיעו למספר ביקורים ספורים במוסד ואין לפצותם על כך.

כאשר אדם רוכש רכב חדש, הוא מצפה לקבל רכב תקין שלא יצטרך להביא למוסד השכם והערב כדי לתקן בו ליקויים וקלקולים שונים, או לפחות רכב שכאשר יתגלה בו ליקוי, הוא יתוקן מיד. בענייננו, התובעים רכשו רכב חדש ויוקרתי, נאלצו להביאו למוסד פעמים רבות ללא תוצאה שכן הנתבעת לא הצליחה לתקן את הדרוש. אמנם, אין להטיל את האחריות להשבת הרכב למשך שנת יים וחצי על כתפי הנתבעת, אולם אין חולק כי הרכב היה פגום ומלבד תיקונו חייבת החברה גם בפיצוי הקונה על עוגמת הנפש שנגרמה לו. לפיכך אני קובע שעל הנתבעת לשלם לתובעים סך של 7,500 ש"ח נכון ליום הגשת התביעה בגין עוגמת הנפש שנגרמה להם בעקבות הקלקולים ברכבו.

6. סיכום

אני מקבל את התביעה בחלקה וקובע כי על התובעים להשיב את הרכב לחזקת הנתבעת כנגד קבלת ערך הרכב ביום ההשבה, בתוספת 56,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום 22.12.05 עד לתשלום, וזאת בתוך 30 יום מהיום. לא הוגשו ראיות בדבר ערך הרכב נכון להיום, ולכן ערך הרכב יקבע לפי מחירון לוי יצחק, אלא אם צד כלשהוא יפנה בבקשה לקביעת ערך הרכב על פי חוות דעת שמאי מטעם בית המשפט.

כמו כן תשלם הנתבעת לתובעים 10,680 ₪ (13,350 ₪ בניכוי 20%) בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום הגשת התביעה ועד לתשלום המלא בפועל.

התובעים זוכים בפסק דין שהוא פחות ממחצית תביעתם. התובעים הגישו קבלות המעידות על תשלומים בסך 28,875 ₪ לבאת כוחם. קבעתי לעיל, שסירוב התובעים למינוי מומחה מוסכם ישקל במסגרת קביעת ההוצאות. לפיכך, אני קובע שהנתבעת תשלם לתובעים הוצאות המשפט (כולל אגרה, הוצאות המומחים ושכר טירחת עו"ד) בסך 25,000 ₪ בתוספת מע"מ.

המזכירות תמציא העתק לב"כ הצדדים

מנחם רניאל 10560/05-54678313

ניתן היום כ"ח בטבת, תשס"ח (6 בינואר 2008) בהעדר הצדדים.

מנחם רניאל, שופט

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

⁵³ ע"א (מחוזי-ת"א) דוד אביבי נ' בני משה קרסו בע"מ פ"מ תשמ"מ (2) 426 (1980).